EUROOPAN
KOMISSIO

Bryssel 4.12.2024
COM(2024) 567 final

2024/0315 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

tilapäisestä poikkeamisesta asetuksen (EU) 2017/2226 ja asetuksen (EU) 2016/399 tietyistä säännöksistä rajanylitystietojärjestelmän asteittaisen käyttöönoton osalta

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

- **Ehdotuksen perustelut**

Rajanylitystietojärjestelmä (EES), jonka perustamisesta säädetään asetuksessa 2017/2226[1], jäljempänä ’EES-asetus’, on keskeinen osa Schengen-alueen rajaturvallisuutta. EES-järjestelmän keskitettyyn tietokantaan rekisteröidään tiedot 29 Schengen-jäsenvaltion ulkorajat lyhytaikaista oleskelua varten ylittävien kolmansien maiden kansalaisten maahantulosta, maastalähdöstä ja pääsyn epäämisestä. EES edistää merkittävästi EU:n tavoitetta parantaa turvallisuutta ja tehokkuutta ulkorajoillaan. EES on ensimmäinen järjestelmä, johon kerätään ulkorajat ylittävien kolmansien maiden kansalaisten biometrisiä tietoja, kuten kasvokuvia ja sormenjälkiä. EES:n ansiosta Schengen-jäsenvaltiot saavat reaaliajassa pääsyn kolmansien maiden kansalaisten henkilötietoihin, matkustushistoriaan ja tietoihin siitä, ovatko he noudattaneet Schengen-alueella sallitun lyhytaikaisen oleskelun kestoa. Näin EES vähentää merkittävästi henkilöllisyyspetosten ja sallitun oleskeluajan ylittämisen todennäköisyyttä, mikä viime kädessä vahvistaa Schengen-alueen turvallisuutta.

Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto vahvisti lokakuussa 2023[2], että EES-järjestelmä otettaisiin käyttöön vuoden 2024 viimeisellä neljänneksellä. Se ei kuitenkaan ole mahdollista, vaikka jäsenvaltiot, vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava Euroopan unionin virasto (eu-LISA) ja komissio ovat tehneet sen eteen valtavasti työtä. Komissio ei ole saanut jäsenvaltioilta kaikkia EES-asetuksen 66 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisia ilmoituksia, jotka muodostavat lakisääteisen edellytyksen EES:n käyttöönotolle. Monet jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet komissiolle olevansa valmiita järjestelmän käyttöönottoon, mutta eräät jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet, etteivät ne pysty siihen. Toisaalta EES:n keskusjärjestelmän kaltaisen monimutkaisen tietojärjestelmän täysimittainen käyttöönotto yhdellä kertaa on järjestelmän häiriönsietokyvyn kannalta riskitekijä.

EES:n toimintaan osallistuvat sidosryhmät ovat edellä esitetyn vuoksi ilmoittaneet, että ennen kuin ulkorajoilla otetaan käyttöön uusia prosesseja, olisi aiheellista säätää kansallisille viranomaisille ja matkustajille annettavasta sopeutumiskaudesta varmuuden lisäämiseksi. Uuden laaja-alaisen tietojärjestelmän täysimittainen käyttöönotto kaikilla rajanylityspaikoilla, joilla on tehtävä reaaliaikaisia teknisiä mukautuksia, voisi vaarantaa turvallisen ja sujuvan matkustamisen erityisesti alueilla, joilla on jo nyt ilmennyt olemassa olevasta infrastruktuurista, tilanpuutteesta tai muista rajoitteista johtuvia haasteita. Näitä haasteita pahentavat jäsenvaltioiden väliset erot EES:n toteuttamisessa, sillä rajanylityspaikkoja on

---

[1] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2226, annettu 30 päivänä marraskuuta 2017, rajanylitystietojärjestelmän (EES) perustamisesta jäsenvaltioiden ulkorajat ylittävien kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa, maastalähtöä ja pääsyn epäämistä koskevien tietojen rekisteröimiseksi ja edellytysten määrittämisestä pääsylle EES:n tietoihin lainvalvontatarkoituksissa sekä Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen ja asetusten (EY) N:o 767/2008 ja (EU) N:o 1077/2011 muuttamisesta (EUVL L 327, 9.12.2017, s. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2226/2021-08-03).

[2] Eri järjestelmien yhteentoimivuuden toteuttaminen ottamalla käyttöön ensin EES ja sen jälkeen samanaikaisesti ETIAS, ECRIS-TCN, uusi Eurodac ja tarkistettu VIS, samalla kun ryhdytään soveltamaan ns. yhteentoimivuusasetuksia, perustuu etenemissuunnitelmaan, jota on tarkistettu esiin tulleiden uusien hankaluuksien vuoksi.

hyvin monenlaisia, minkä lisäksi automatisointi ja uusien teknologioiden käyttö on toteutettu eri maissa eri tavoin.

EES-asetuksen mukaan koko EES-järjestelmä on kuitenkin otettava käyttöön kerralla, mikä tarkoittaa, että kaikki jäsenvaltiot alkavat käyttää sitä täysimittaisesti ja samaan aikaan kaikilla ulkorajojen ylityspaikoillaan kaikkien niiden matkustajien osalta, jotka on rekisteröitävä EES:ään. Asetuksessa ei säädetä sopeutumiskauden mahdollisuudesta.

Edellä esitetyn perusteella vaikuttaa siltä, että EES:n tavoitteet voitaisiin saavuttaa tuloksellisemmin ja varmemmin soveltamalla järjestelmän toiminnan käynnistämiseen tiettyä joustavuutta. Tätä varten katsotaan aiheelliseksi antaa asetus, joka mahdollistaa järjestelmän asteittaisen käyttöönoton rajoitetun ajan kuluessa. Ehdotetulla asetuksella poiketaan EES-asetuksesta siinä määrin kuin se on tarpeen, jotta järjestelmä voidaan ottaa käyttöön asteittain. Näin eu-LISAn ja jäsenvaltioiden valmistelutyö ei mene hukkaan ja voidaan saavuttaa EES:n tavoitteet, jotka koskevat rajaturvallisuuden modernisointia ulkorajoilla ja Euroopan unionin sisäisen turvallisuuden edistämistä.

Lisäksi ehdotetun asetuksen puitteissa voidaan ottaa joustavasti huomioon eri jäsenvaltioiden erilaiset tarpeet. Sen avulla ne jäsenvaltiot, jotka haluavat toteuttaa järjestelmän asteittain, voivat tehdä niin, ja muut voivat käynnistää toiminnan täysimittaisesti alusta alkaen. On kuitenkin huomattava, että kaikki EES:n hyödyt voidaan saavuttaa vasta kun kaikki jäsenvaltiot soveltavat sitä kaikilta osin.

Ehdotuksessa esitetään myös toimenpiteitä, joiden avulla jäsenvaltiot voivat tuloksellisesti hallita poikkeuksellisia olosuhteita, kuten teknisiä ongelmia tai ruuhka-aikoja. Tällaisten riskien lieventämiseksi jäsenvaltiot voivat järjestelmän asteittaisen käyttöönoton aikana keskeyttää sen käytön lyhyeksi ajaksi kokonaan tai osittain. Tämä mekanismi pidetään voimassa rajoitetun ajan myös sen jälkeen, kun järjestelmä on otettu käyttöön kokonaisuudessaan.

Useimmat jäsenvaltiot ovat teknisellä ja asiantuntijatasolla sekä eu-LISAn hallintoneuvostossa ilmoittaneet kannattavansa asteittaista käyttöönottoa todeten, että sen ansiosta EES:n uudet säännöt voidaan panna ulkorajoilla täytäntöön paremmin. Myös useimmat liikenteenharjoittajista ja rajanylityspaikkojen infrastruktuurin ylläpitäjistä koostuvat sidosryhmät ovat niiden kanssa järjestetyssä erityiskokouksessa suhtautuneet asteittaiseen käyttöönottoon myönteisesti. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava asianmukainen koordinointi infrastruktuurin ylläpitäjien kanssa niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES otetaan käyttöön. Jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että EES:n käyttöönotosta niiden ulkorajojen rajanylityspaikoilla tiedotetaan avoimesti niin, että erityisesti liikenteenharjoittajat ja matkustajat ovat siitä tietoisia.

- **Ehdotuksen tavoitteet**

Tämän ehdotuksen yleiset tavoitteet johtuvat perussopimukseen perustuvista tavoitteista, jotka koskevat rajaturvallisuuden parantamista edelleen Schengen-alueen ulkorajoilla siten, että rajat ylittävää liikkumista koskevien EES:n yhdenmukaistettujen sääntöjen soveltaminen aloitetaan mahdollisimman pian ja edistetään siten Euroopan unionin sisäistä turvallisuutta.

Tällä aloitteella luodaan perusta EES:n asteittaiselle käyttöönotolle, mikä merkitsee väliaikaista poikkeamista tietyistä EES-asetuksen ja asetuksen (EU) 2016/399, jäljempänä

’Schengenin rajasäännöstö[3]’, säännöksistä, joissa edellytetään, että jäsenvaltiot käyttävät järjestelmää täysimittaisesti.

Ehdotuksen yleisenä tavoitteena on helpottaa EES-asetuksen täytäntöönpanoa, jotta jäsenvaltiot voivat saavuttaa siinä asetetut EES-järjestelmän tavoitteet kohtuullisessa ajassa ja tehokkaasti.

Ehdotuksen täsmälliset tavoitteet ovat seuraavat:

1. antaa jäsenvaltioille mahdollisuus aloittaa EES:n käyttö joustavasti sen mukaan, miten valmiita ne ovat käyttämään teknisesti kehittyneitä laitteita tietojen keräämiseen EES:n tiukkojen vaatimusten mukaisesti;

1. helpottaa teknisiä ja toiminnallisia mukautuksia EES:n käyttöönoton alkuvaiheessa sallimalla järjestelmän asteittainen käyttöönotto;

2. hallita paremmin odotusaikoja ulkorajoilla ja välttää niiden mahdollinen pitkittyminen;

3. parantaa nykytilannetta varmistamalla, että EES:n loppukäyttäjillä, kuten rajavartijoilla sekä maahanmuutto-, viisumi- ja lainvalvontaviranomaisilla, on pääsy viimeisimpiin matkustajien henkilöllisyyttä koskeviin tietoihin, vaikka järjestelmään tallennetut tiedot olisivat EES:n asteittaisen käyttöönoton vuoksi puutteellisia;

4. varmistaa, että jäsenvaltioilla on käytössä ratkaisuja odottamattomiin tilanteisiin, joita voi ilmetä EES:n käyttöönoton jälkeen, jotta vältetään häiriöt ulkorajoilla ja pitkät odotusajat;

5. antaa kansallisille viranomaisille, matkustajille ja liikenteenharjoittajille mahdollisuus mukautua uusiin rajaturvallisuusprosesseihin ja -teknologioihin;

6. turvata suuret investoinnit, joita on tehty erityisesti infrastruktuuriin, laitteisiin ja henkilöresursseihin valmistauduttaessa EES:n käyttöönottoon.

- **Yhdenmukaisuus muiden alaa koskevien politiikkojen säännösten kanssa**

EU:n nykyinen oikeudellinen kehys tällä alalla koostuu ulkorajoilla tehtäviä tarkastuksia koskevasta EU:n lainsäädännöstä. Ehdotetulla lainsäädännöllä edistetään myös Schengenin rajasäännöstössä ja Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyssä yleissopimuksessa[4] asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Ehdotus on yhdenmukainen yleisessä tietosuoja-asetuksessa[5] vahvistettujen sääntöjen kanssa.

Ehdotettu asetus on kaikilta osin yhdenmukainen voimassa olevan tietosuojaa koskevan oikeudellisen kehyksen kanssa. Siinä säädetään EES-asetukseen ja Schengenin

---

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/399, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (EUVL L 77, 23.3.2016, s. 1–52, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/2024-07-10).

[4] Tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehty yleissopimus (EYVL L 239, 22.9.2000, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/convention/2000/922/oj).

[5] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) (EUVL L 119, 4.5.2016, s. 1–88, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/2016-05-04).

rajasäännöstöön tehtävistä kohdennetuista väliaikaisista poikkeuksista, jotka ovat tarpeen EES:n asteittaista käyttöönottoa varten.

- **Yhdenmukaisuus EU:n muiden politiikkojen kanssa**

EES:n asteittainen käyttöönotto on linjassa niiden suunnitelmien kanssa, jotka koskevat viisumitietojärjestelmän (VIS) ja tulevan Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmän (ETIAS) sekä eu-LISAn kehittämien tulevien yhteentoimivuuskomponenttien eli eurooppalaisen hakuportaalin, yhteisen biometrisen tunnistuspalvelun, yhteisen henkilöllisyystietovarannon ja rinnakkaishenkilöllisyyksien tunnistimen[6] soveltamista. ETIAS-järjestelmän ja kaikkien yhteentoimivuuskomponenttien yhdennetyn suunnittelun tarkistamisesta keskustellaan ja siitä sovitaan komission, jäsenvaltioiden ja eu-LISAn kesken odotettavissa olevan EES:n käyttöönoton perusteella.

2. OIKEUSPERUSTA, TOISSIJAISUUSPERIAATE JA SUHTEELLISUUSPERIAATE

- **Oikeusperusta**

Tässä asetuksessa säädetään tilapäisestä poikkeuksesta tiettyihin EES-asetuksen ja Schengenin rajasäännöstön säännöksiin, jotka on hyväksytty Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimus) 77 artiklan 2 kohdan b ja d alakohdan ja 87 artiklan 2 kohdan a alakohdan sekä 77 artiklan 2 kohdan b ja e alakohdan nojalla. On aiheellista antaa tämä asetusehdotus samojen SEUT-sopimuksen määräysten perusteella kuin EES-asetus.

- **Toissijaisuusperiaate (jaetun toimivallan osalta)**

Toissijaisuusperiaatteen mukaan EU:n toimia voidaan toteuttaa vain, jos jäsenvaltiot eivät voi yksin saavuttaa asetettuja tavoitteita.

Ehdotetun asetuksen tarkoituksena on mahdollistaa EES-asetuksessa vahvistettujen sääntöjen täytäntöönpano. Jäsenvaltiot eivät voi yksin riittävällä tavalla toteuttaa sellaisen yhteisen tietojärjestelmän asteittaista käyttöönottoa, jolla on yhdenmukaistetut säännöt ja määräajat. EU:n toimia tarvitaan sen varmistamiseksi, että EES otetaan käyttöön asteittain.

- **Suhteellisuusperiaate**

Ehdotus on Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukainen, koska siinä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

Ehdotetulla asetuksella erityisesti luodaan EES-asetukseen ja Schengenin rajasäännöstöön rajoitettu poikkeus, jotta EES voidaan ottaa käyttöön asteittain.

- **Toimintatavan valinta**

Ehdotuksen tavoitteet voidaan parhaiten saavuttaa asetuksella. Näin varmistetaan säännösten välitön sovellettavuus ja yhtenäinen ja johdonmukainen toimintatapa koko Schengen-alueella.

---

[6] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2019/817, annettu 20 päivänä toukokuuta 2019, kehyksen vahvistamisesta ulkorajoja ja viisumipolitiikkaa koskevien EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuudelle ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 767/2008, (EU) 2016/399, (EU) 2017/2226, (EU) 2018/1240, (EU) 2018/1726 ja (EU) 2018/1861 sekä neuvoston päätösten 2004/512/EY ja 2008/633/YOS muuttamisesta (EUVL L 135, 22.5.2019, s. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/817/2024-04-25).

Tämä on erityisen tärkeää siksi, että ehdotetulla asetuksella poiketaan sekä EES-asetuksesta, jolla perustetaan EES:n keskusjärjestelmä jäsenvaltioiden yhteistyötä varten ja vahvistetaan rajatarkastuksia koskevat säännöt, että Schengenin rajasäännöstöstä. Koska ehdotetun asetuksen tarkoituksena on ottaa käyttöön jäsenvaltioita ja liikenteenharjoittajia koskevat yhdenmukaiset velvoitteet, asianmukainen väline aloitteen tavoitteiden saavuttamiseksi on asetus.

3. JÄLKIARVIOINTIEN, SIDOSRYHMIEN KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

• Jälkiarvioinnit/toimivuustarkastukset

Ei sovelleta.

• Sidosryhmien kuuleminen

Ei sovelleta.

• Asiantuntijatiedon keruu ja käyttö

Ehdotuksessa on otettu asianmukaisesti huomioon EES:n suunnittelun ja kehittämisen aikana toteutetun kattavan kuulemisprosessin tulokset. Prosessiin sisältyi keskusteluja tietotekniikan ja toimintapolitiikan asiantuntijoiden sekä jäsenvaltioiden ja eu-LISAn operatiivisten ja oikeudellisten asiantuntijoiden kanssa eu-LISAn neuvoa-antavan ryhmän, eu-LISAn ohjelman hallintoneuvoston, eu-LISAn hallintoneuvoston ja älykkäitä rajoja käsittelevän komitean puitteissa. Lisäksi asiaa käsiteltiin sekä sidosryhmien kanssa että neuvostossa.

• Vaikutustenarviointi

Ehdotuksen tarkoituksena on hyväksyä rajoitettu poikkeus EES-asetukseen ja Schengenin rajasäännöstöön, jotta voidaan varmistaa EES:n asteittainen käyttöönotto. Toimintapoliittisen tavoitteen vuoksi käytettävissä ei ole muita toimintavaihtoehtoja. Sen vuoksi vaikutustenarviointi ei ole asianmukainen eikä tarpeellinen.

EES:ää koskevat vaikutustenarvioinnit tehtiin vuodesta 2008 alkaen, ja ne muodostivat yhdessä sidosryhmien kuulemisen ja neuvostossa ja Euroopan parlamentissa käytyjen keskustelujen kanssa perustan komission laatimalle yksityiskohtaiselle vaikutustenarvioinnille, joka on esitetty EES-asetusta koskevan ehdotuksen[7] oheisasiakirjana. Vaikutustenarvioinnissa keskityttiin rajaturvallisuuden kannalta keskeisiin tarpeisiin, joihin EES:n perustamisella on tarkoitus vastata. Keskeiset sitoumukset, jotka on toteutettava, ovat seuraavat: i) rajatarkastusten laadun parantaminen, ii) henkilöiden luotettavan tunnistamisen varmistaminen ja iii) sisäisen turvallisuuden lujittaminen sekä terrorismin ja vakavan rikollisuuden torjunta. Nämä tarpeet voidaan täyttää ainoastaan EES:n käyttöönoton avulla.

• Sääntelyn toimivuus ja yksinkertaistaminen

Ei sovelleta.

• Perusoikeudet

Ehdotuksessa otetaan kaikilta osin huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustetut perusoikeudet ja periaatteet. Ehdotetuissa toimenpiteissä otetaan huomioon

[7] SWD(2016) 114 final - SWD(2016) 115 final - SWD(2016) 116 final.

erityisesti perusoikeuskirjan 6 artikla, jolla suojellaan perusoikeutta vapauteen ja turvallisuuteen, perusoikeuskirjan 7 artikla, jolla suojellaan jokaisen perusoikeutta yksityis- ja perhe-elämän kunnioittamiseen, ja 8 artikla, joka koskee perusoikeutta henkilötietojen suojaan. Ehdotetut toimenpiteet täyttävät myös SEUT-sopimuksen 16 artiklan vaatimuksen, jonka mukaan jokaisella on oikeus henkilötietojensa suojaan.

Ehdotuksella ei muuteta EES:ään pääsyä koskevia tiukkoja sääntöjä eikä EES-asetuksessa säädettyjä tarvittavia suojatoimia, kuten oikeutta henkilötietojen suojaan perusoikeutena ja tiedonsaantioikeutta.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia EU:n talousarvioon.

5. LISÄTIEDOT

- **Toteuttamissuunnitelmat, seuranta, arviointi ja raportointijärjestelyt**

Ehdotetun asetuksen tuotosten, tulosten ja vaikutusten seurantaohjelma on yhdenmukainen EES-asetuksen 72 artiklassa esitetyn ohjelman kanssa.

Lisäksi käyttöönottosuunnitelmiin ja raportointivelvoitteisiin perustuva johdonmukainen mekanismi mahdollistaa päätöksenteon ja yleisen seurannan ennen EES:n asteittaista käyttöönottoa ja sen aikana. Käyttöönottosuunnitelmat on laadittu sekä keskustasolla että kansallisella tasolla jäsenvaltioiden, eu-LISAn ja komission tiiviin yhteistyön tuloksena.

- **Ehdotukseen sisältyvien säännösten yksityiskohtaiset selitykset**

Ehdotus koostuu jäljempänä kuvatuista osioista.

– **Asteittainen käyttöönotto (1, 2 ja 4 artikla)**: Jäsenvaltiot ottavat EES:n käyttöön asteittain, rekisteröimällä aluksi vähintään 10 prosenttia arvioiduista rajanylityksistä ja lisäämällä rekisteröintien määrää vähitellen niin, että asteittaisen käyttöönoton päättymiseen mennessä kaikki rajanylitykset rekisteröidään. Maahantulon epäämiset rekisteröidään niillä rajanylityspaikoilla, joilla käytetään EES:ää. Jäsenvaltiot voivat nopeuttaa täytäntöönpanoa kansallisella tasolla tai aloittaa EES:n täysimittaisen käytön välittömästi. Myös Europol alkaa käyttää EES:ää asteittaisen käyttöönoton alusta alkaen.

– **Käyttöönottosuunnitelmat, seuranta ja raportointi (3 artikla)**: Yksityiskohtaiset tiedot asteittaisesta käyttöönotosta keskustasolla ja kansallisella tasolla esitetään eu-LISAn ja jäsenvaltioiden käyttöönottosuunnitelmissa sen jälkeen kun komissiota on kuultu. Jäsenvaltiot toimittavat komissiolle ja eu-LISAlle kuukausittain raportin hankkeen edistymisestä. Jos jäsenvaltio päättää ottaa EES:n käyttöön kokonaisuudessaan, riittää, että tämä selitetään käyttöönottosuunnitelmassa.

– **EES-asetuksesta ja Schengenin rajasäännöstöstä poikkeavat väliaikaiset säännöt (5 artikla)**: Velvollisuus leimata kaikkien EES:n soveltamisalaan kuuluvien henkilöiden matkustusasiakirjat on voimassa asteittaisen käyttöönoton päättymiseen asti. Kun EES otetaan käyttöön, jäsenvaltiot tallentavat matkustajien tiedot näiden matkustusasiakirjojen perusteella. Jäsenvaltiot voivat lisätä biometristen tietojen tallentamista asteittain. Kun viranomaiset käyttävät EES:ään rekisteröityjä tietoja EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana, niiden on pidettävä leimoja ensisijaisina EES:ään rekisteröityihin tietoihin nähden. Niillä rajanylityspaikoilla, joilla käytetään

EES:ää, hyödynnetään EES:n ja VIS:n yhteentoimivuutta. Automaattisen laskentajärjestelmän tietoihin perustuvia mahdollisia seurauksia sallitun oleskelun jäljellä olevasta enimmäiskestosta ei oteta huomioon. Kolmansien maiden kansalaisten henkilöllisyyden todentaminen ja ennakkorekisteröinti tehdään ainoastaan niillä rajanylityspaikoilla, joilla käytetään EES:n biometrisiä toimintoja. Verkkosivustoa, tiedotuskampanjaa ja matkustajille annettavaa vakiotiedotetta mukautetaan niin, että niissä otetaan huomioon järjestelmän asteittainen käyttöönotto. Jotta voidaan varmistaa EU:n säädösten keskinäinen johdonmukaisuus ja sääntöjen selkeä soveltaminen, tiettyjen EES-asetuksen ja Schengenin rajasäännöstön säännösten soveltaminen keskeytetään EES:n asteittaisen käyttöönoton ajaksi.

– **Pääsy EES:n tietoihin (6 artikla)**: Asianomaisten viranomaisten tulisi ottaa huomioon, että EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana rekisteröidyt tiedot voivat olla puutteellisia. Euroopan raja- ja merivartiovirasto ei käytä riskianalyysien ja haavoittuvuusarviointien laatimisessa tietoja, jotka on rekisteröity EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana. Useat EES:n toiminnot edellyttävät järjestelmän yhdenmukaista soveltamista kaikissa jäsenvaltioissa, minkä vuoksi tällaisten toimintojen käyttö keskeytetään asteittaisen käyttöönoton ajaksi. Liikenteenharjoittajat voivat aloittaa verkkopalvelun käytön vasta 90 päivän kuluttua EES:n asteittaisen käyttöönoton alkamisesta.

– **EES:n toiminnan keskeyttäminen (7 artikla)**: Poikkeustapauksissa, joissa EES:n keskusjärjestelmä, kansalliset järjestelmät tai viestintäinfrastruktuuri eivät toimi tai odotusaika rajoilla on liian pitkä, jäsenvaltiot voivat päättää olla tallentamatta mitään tietoja (keskeyttäminen kokonaan) tai olla tallentamatta biometrisiä tietoja (osittainen keskeyttäminen). Osittainen keskeyttäminen on mahdollista rajoitetun ajan asteittaisen käyttöönoton päättymisen jälkeen poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka aiheuttavat niin suuria ruuhkia, että odotusajat rajoilla käyvät liian pitkiksi.

– **Voimaantulo ja soveltaminen (8 artikla)**: Ehdotuksessa esitetään kolme soveltamisvaihetta: i) valmistelutoimet käynnistyvät ehdotetun asetuksen voimaantulopäivästä alkaen 3 artiklassa tarkoitettujen käyttöönottosuunnitelmien perusteella, ii) asteittainen käyttöönotto alkaa päivänä, jonka komissio päättää EES-asetuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti saatuaan jäsenvaltioilta kaikki EES-asetuksen 66 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaiset ilmoitukset, ja iii) pidennetty soveltamisaika tietyille poikkeussäännöille, jotka koskevat siirtymäkauden ja siirtymätoimenpiteiden soveltamista, puutteellisten tiedostojen saatavuutta ja käyttöä, liikenteenharjoittajien velvollisuutta tarkistaa 6 artiklassa tarkoitetut matkustusasiakirjoihin merkityt leimat ja 7 artiklassa tarkoitettua keskeyttämismekanismia. EES-asetuksen 66 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisia jäsenvaltioiden ilmoituksia tarkasteltaessa olisi otettava huomioon järjestelmän asteittainen käyttöönotto. Näillä ilmoituksilla jäsenvaltiot vahvistavat kykynsä käyttää EES:ää. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että kaikkien rajanylityspaikkojen olisi oltava täysin valmiita ja varustettuja asteittaisen käyttöönoton alusta alkaen.

2024/0315 (COD)

Ehdotus

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS

tilapäisestä poikkeamisesta asetuksen (EU) 2017/2226 ja asetuksen (EU) 2016/399 tietyistä säännöksistä rajanylitystietojärjestelmän asteittaisen käyttöönoton osalta

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 77 artiklan 2 kohdan b ja d alakohdan ja 87 artiklan 2 kohdan a alakohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen kun esitys lainsäätämisjärjestyksessä hyväksyttäväksi säädökseksi on toimitettu kansallisille parlamenteille,

noudattavat tavallista lainsäätämisjärjestystä[1],

sekä katsovat seuraavaa:

(1) Rajanylitystietojärjestelmän (EES) perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2017/2226[2] 66 artiklan 1 kohdassa säädetään, että komissio päättää päivän, jona EES otetaan käyttöön, sen jälkeen kun tietyt edellytykset täyttyvät.

(2) Komissio ei kuitenkaan ole saanut kaikkia asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan c alakohdassa tarkoitettuja ilmoituksia, jotka muodostavat yhden niistä edellytyksistä, joiden nojalla päätös EES:n käyttöönotosta on tehtävä.

(3) Asetuksessa (EU) 2017/2226 sallitaan ainoastaan järjestelmän käyttöönotto kokonaisuudessaan, mikä edellyttää, että kaikki jäsenvaltiot aloittavat EES:n täysimittaisen käytön kaikkien EES:ään rekisteröitävien kolmansien maiden kansalaisten osalta ja käyttävät EES:ää samanaikaisesti kaikilla rajanylityspaikoillaan.

(4) Jotta jäsenvaltiot voisivat aloittaa EES:n käytön joustavasti valmiustasonsa mukaan ja jotta voitaisiin helpottaa teknisiä ja toiminnallisia mukautuksia EES:n käyttöönoton alussa, on tarpeen vahvistaa säännöt EES:n asteittaista käyttöönottoa varten. Sen varmistamiseksi, että näissä mukautuksissa otetaan huomioon mahdolliset

[1] [täydennetään myöhemmin] Euroopan parlamentin kanta, vahvistettu [päivämäärä lisätään hyväksymisen jälkeen], ja neuvoston päätös, tehty [päivämäärä lisätään hyväksymisen jälkeen].

[2] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2017/2226, annettu 30 päivänä marraskuuta 2017, rajanylitystietojärjestelmän (EES) perustamisesta jäsenvaltioiden ulkorajat ylittävien kolmansien maiden kansalaisten maahantuloa, maastalähtöä ja pääsyn epäämistä koskevien tietojen rekisteröimiseksi ja edellytysten määrittämisestä pääsylle EES:n tietoihin lainvalvontatarkoituksissa sekä Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen ja asetusten (EY) N:o 767/2008 ja (EU) N:o 1077/2011 muuttamisesta (EUVL L 327, 9.12.2017, s. 20, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/2226/oj).

matkustusvirrat ja kausihuiput, tällaisen asteittaisen käyttöönottovaiheen tulisi kestää 180 kalenteripäivää.

(5) Jotta EES voidaan ottaa käyttöön asteittain, on sen vuoksi tarpeen poiketa tietyistä asetuksen (EU) 2017/2226 ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2016/399[3], jäljempänä ’Schengenin rajasäännöstö’, säännöksistä. Muita asetuksessa (EU) 2017/2226 vahvistettuja sääntöjä, joihin tämä asetus ei vaikuta, sovelletaan kyseisessä asetuksessa säädetyllä tavalla. Erityisesti niiden tietojen osalta, jotka tallennetaan EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana, noudatetaan asetuksessa (EU) 2017/2226 vahvistettuja sääntöjä, ja näitä tietoja pidetään luotettavina ja paikkansapitävinä.

(6) Jäsenvaltioiden olisi otettava EES käyttöön asteittain ja tallennettava siihen järjestelmän soveltamisalaan kuuluvien kolmansien maiden kansalaisten tiedot maahantulon ja maastalähdön yhteydessä yhdellä tai useammalla rajanylityspaikalla. Jäsenvaltioiden olisi mahdollisuuksien mukaan ja soveltuvin osin otettava EES käyttöön ilma-, maa- ja merirajojen ylityspaikkoja yhdistellen. Jotta voidaan varmistaa EES:n hallittu käyttöönotto ja hallita paremmin odotusaikoja rajoilla välttäen niiden pitkittymistä, jäsenvaltioiden olisi tarvittaessa otettava asteittain käyttöön kaikki EES:n toiminnot ja rekisteröitävä vähitellen kaikkien EES:n soveltamisalaan kuuluvien kolmansien maiden kansalaisten tiedot. Koordinoidun lähestymistavan varmistamiseksi järjestelmän asteittainen käyttöönotto olisi toteutettava vaiheissa, joita varten olisi asetettava vähimmäisvaatimukset, jotka jäsenvaltioiden on saavutettava. Jäsenvaltiot voivat nopeuttaa täytäntöönpanoa kansallisella tasolla tai aloittaa EES:n täysimittaisen käytön heti asteittaisen käyttöönoton alusta lähtien.

(7) EES:n sujuvan käyttöönoton helpottamiseksi vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaavan Euroopan unionin viraston (eu-LISA) olisi laadittava korkean tason käyttöönottosuunnitelma, jossa annetaan jäsenvaltioille ja unionin virastoille ohjeita EES:n käyttöönoton suunnittelusta ja toteuttamisesta sen asteittaisen käyttöönoton aikana, ja toimitettava se komissiolle, jäsenvaltioille ja unionin virastoille. Suunnitelmassa olisi esitettävä eu-LISAn kullekin käyttöönottovaiheelle määrittelemät keskusjärjestelmän kapasiteettirajoitukset. Jäsenvaltioiden päätöksissä, jotka koskevat toiminnan aloittamista tai lisäämistä, olisi otettava huomioon korkean tason käyttöönottosuunnitelmassa esitetty keskusjärjestelmän kapasiteetti.

(8) EES:n sujuvan käyttöönoton helpottamiseksi jäsenvaltioiden olisi laadittava kansalliset käyttöönottosuunnitelmat komissiota ja eu-LISAa kuullen. Kansallisissa käyttöönottosuunnitelmissa olisi esitettävä EES:n asteittaisen käyttöönoton kunkin vaiheen osalta tiedot asetetuista kynnysarvoista ja vaatimuksista, erityisesti seuraavat: i) päivämäärä, josta alkaen EES:ää käytetään kullakin rajanylityspaikalla, ii) EES:ään rekisteröitävien rajanylitysten arvioidun lukumäärän prosenttiosuus niiden kolmansien maiden kansalaisten kokonaismäärästä, jotka on rekisteröitävä EES:ään, ja iii) tarvittaessa kullakin valitulla rajanylityspaikalla käytettävät biometriset toiminnot. Kun jäsenvaltiot laativat kansallisia käyttöönottosuunnitelmiaan, niitä kannustetaan koordinoimaan toimintaansa infrastruktuurin ylläpitäjien kanssa alueilla, joilla rajanylityspaikat sijaitsevat. Jotta voidaan seurata asteittaisen käyttöönoton

[3] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/399, annettu 9 päivänä maaliskuuta 2016, henkilöiden liikkumista rajojen yli koskevasta unionin säännöstöstä (Schengenin rajasäännöstö) (EUVL L 77, 23.3.2016, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj).

noudattamista, jäsenvaltioiden olisi toimitettava komissiolle ja eu-LISAlle kuukausittain raportit käyttöönottosuunnitelmiensa toteuttamisesta. Näissä kuukausittaisissa raporteissa olisi tarvittaessa esitettävä korjaavia toimenpiteitä, joilla varmistetaan asteittaisen käyttöönoton noudattaminen.

(9) EES:n asteittaisen käyttöönoton ja järjestelmään rekisteröityjen tietojen mahdollisen puutteellisuuden vuoksi kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat olisi EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana leimattava järjestelmällisesti maahantulon ja maastalähdön yhteydessä. Kansallisten viranomaisten olisi otettava huomioon maahantulo-/maastalähtötietueiden tai pääsyn epäämistä koskevien tietueiden mahdollinen puutteellisuus ja pidettävä leimoja ensisijaisina EES:ään kirjattuihin tietoihin nähden. Kun kansalliset viranomaiset antavat kolmansien maiden kansalaisille tietoa heidän sallitun oleskelunsa jäljellä olevasta enimmäiskestosta, niiden olisi perustettava arviointinsa myös matkustusasiakirjoihin merkittyihin leimoihin. Jos leima puuttuu, EES:ään tallennettujen tietojen olisi oltava etusijalla.

(10) Kun otetaan huomioon, että EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana rekisteröidyt tiedot voivat olla puutteellisia, kansallisten viranomaisten ei tulisi ottaa huomioon automaattisen laskentajärjestelmän antamia tuloksia EES:ään rekisteröityjen kolmansien maiden kansalaisten sallitun oleskelun jäljellä olevasta enimmäiskestosta. Kansallisten viranomaisten ei myöskään tulisi ottaa tehtäviään suorittaessaan huomioon automaattista mekanismia, jonka avulla tunnistetaan tai merkitään maastalähtötietojen puuttuminen sallitun oleskelun päättymispäivän jälkeen tai tietueet, joiden osalta sallitun oleskelun enimmäiskesto on ylittynyt ja joiden perusteella laaditaan luettelot sallitun oleskeluajan ylittäneistä henkilöistä.

(11) Jotta jäsenvaltioilla olisi riittävästi aikaa mukautua EES:n käyttöönottoon, biometristen toimintojen käytön rajanylityspaikoilla ei tulisi olla pakollista asteittaisen käyttöönoton ensimmäisten 60 kalenteripäivän aikana. Viimeistään 90 kalenteripäivän kuluttua asteittaisen käyttöönoton aloittamisesta jäsenvaltioiden olisi käytettävä EES:n biometrisiä toimintoja vähintään puolessa rajanylityspaikoistaan. Biometristen tietojen antaminen ei saisi olla maahantuloedellytys kolmansien maiden kansalaisille, jotka on rekisteröitävä EES:ään sellaisilla rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään ilman biometrisiä toimintoja.

(12) Jotta voidaan ottaa huomioon se, että EES:n biometriset toiminnot on otettava joillakin rajanylityspaikoilla käyttöön asteittain, EES:ään rekisteröitävien kolmansien maiden kansalaisten biometrinen todentaminen olisi suoritettava ainoastaan niillä rajanylityspaikoilla, joilla käytetään EES:n biometrisiä toimintoja.

(13) Jotta voidaan varmistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EY) N:o 767/2008[4] perustetun viisumitietojärjestelmän (VIS) ja EES:n johdonmukainen yhteentoimivuus, viisumitietojärjestelmään olisi oltava suora pääsy ainoastaan niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää ei käytetä. Niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään, rajaviranomaisten olisi hyödynnettävä EES:n ja VIS:n yhteentoimivuutta.

(14) Kolmansien maiden kansalaisille, joiden tiedot on rekisteröitävä EES:ään, olisi ilmoitettava heidän tietojensa käsittelyyn liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista asetuksen (EU) 2017/2226 50 artiklan 5 kohdassa säädetyn vakiomallin muodossa.

[4] Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 767/2008, annettu 9 päivänä heinäkuuta 2008, viisumitietojärjestelmästä (VIS) ja lyhytaikaista oleskelua varten myönnettäviä viisumeja koskevasta jäsenvaltioiden välisestä tietojenvaihdosta (VIS-asetus) (EUVL L 218, 13.8.2008, s. 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/767/oj).

EES:ään rekisteröitäville kolmansien maiden kansalaisille annettavissa tiedoissa olisi viitattava EES:n asteittaiseen käyttöönottoon. Vakiomallissa olisi ilmoitettava kolmansien maiden kansalaisille heidän velvollisuudestaan antaa biometrisiä tietoja niillä rajanylityspaikoilla, joilla se on maahantulon edellytys. Vakiomallissa olisi ilmoitettava seurauksista, joita aiheutuu, ellei biometrisiä tietoja anneta. Siinä olisi myös ilmoitettava, että kolmansien maiden kansalaiset eivät voi todentaa sallitun oleskelun jäljellä olevaa kestoa automaattisesti.

(15) Komission olisi tehtävä EES:n verkkosivustolle tarvittavat päivitykset EES:n asteittaisen käyttöönoton huomioon ottamiseksi.

(16) Tavoite lisätä kolmansien maiden kansalaisten tietoisuutta heille kuuluvista oikeuksista ja velvollisuuksista saavutetaan parhaiten, jos jäsenvaltiot räätälöivät kampanjan toteuttamisen sen mukaan, miten EES:ää käytetään niiden niillä rajoilla, joilla järjestelmää käytetään asetuksen (EU) 2017/2226 4 artiklan mukaisesti. Tiedotusmateriaalia, jonka komissio on laatinut jäsenvaltioiden tuella asetuksen (EU) 2017/2226 51 artiklan mukaisesti, olisi sen vuoksi mukautettava, jotta tiedotuskampanja voidaan toteuttaa järjestelmän asteittaisen käyttöönoton yhteydessä.

(17) EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana kolmansien maiden kansalaisilla ei ole mahdollisuutta tarkistaa sallitun oleskelunsa tarkkaa kestoa verkkopalvelussa sähköisesti.

(18) Tämä asetus ei vaikuta Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen[5] 26 artiklan 1 kohdassa ja neuvoston direktiivissä 2001/51/EY[6] vahvistettuihin lentoliikenteen harjoittajien, meriliikenteen harjoittajien ja ryhmiä linja-autoilla maitse kuljettavien kansainvälisten liikenteenharjoittajien velvollisuuksiin. Liikenteenharjoittajien olisi tältä osin tarkistettava matkustusasiakirjoihin merkityt leimat. Jotta voidaan varmistaa EES:n soveltamista rajanylityspaikoilla koskeva toimiva viestintä liikenteenharjoittajien kanssa, mistä viime kädessä hyötyvät matkustajat, on ratkaisevan tärkeää, että jäsenvaltiot toteuttavat EES:n käyttöönoton rajanylityspaikoillaan läpinäkyvällä tavalla.

(19) Asetuksen (EU) 2017/2226 22 artiklassa ja asetuksen (EU) 2016/399 12 a artiklassa säädetään siirtymäkaudesta ja siirtymätoimenpiteistä EES:n käyttöönoton yhteydessä. Mainituista artikloista on tarpeen poiketa sen varmistamiseksi, että siirtymäkautta ja siirtymätoimenpiteitä sovelletaan vasta asteittaisen käyttöönoton päättymisen jälkeen. Poikkeuksen soveltamisen olisi päätyttävä viiden vuoden ja 180 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

(20) Sen varmistamiseksi, että kansalliset viranomaiset ja EU:n virastot välttävät tehtäviään suorittaessaan tekemästä päätöksiä yksinomaan EES:ään rekisteröityjen tietojen perusteella, niiden olisi otettava huomioon, että EES:ään rekisteröidyt henkilökohtaiset tietueet voivat sisältää epätäydellisiä tietokokonaisuuksia. Poikkeuksen soveltamisen olisi päätyttävä viiden vuoden kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen

---

5 Tarkastusten asteittaisesta lakkauttamisesta yhteisillä rajoilla 14 päivänä kesäkuuta 1985 Benelux-talousliiton valtioiden, Saksan liittotasavallan ja Ranskan tasavallan hallitusten välillä tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehty yleissopimus, jäljempänä ’Schengenin yleissopimus’, (EYVL L 239, 22.9.2000, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/convention/2000/922/oj).

6 Neuvoston direktiivi 2001/51/EY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 2001, 14 päivänä kesäkuuta 1985 tehdyn Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 26 artiklan määräysten täydentämiseksi (EYVL L 187, 10.7.2001, s. 45, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/51/oj).

(EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti, jotta voidaan ottaa huomioon mainitun asetuksen 34 artiklan 3 kohdassa säädetty viiden vuoden säilytysaika niiden tietokokonaisuuksien osalta, joista puuttuu maastalähtötieto.

(21) Kun jäsenvaltiot varmistavat, että noudatetaan asetuksen (EU) 2017/2226 säännöksiä, jotka koskevat tietojen muuttamista ja poistamista ennen määräaikaa, niiden olisi täydennettävä epätäydellisiä tietoja siinä määrin kuin se on mahdollista, kun EES:ään rekisteröityjen tietokokonaisuuksien saatavuus on rajallista järjestelmän asteittaisen käyttöönoton aikana.

(22) Euroopan raja- ja merivartioviraston olisi pidättäydyttävä käyttämästä EES:ään rekisteröityjä tietoja riskianalyysien ja haavoittuvuusarviointien tekemiseen järjestelmän asteittaisen käyttöönoton aikana, koska tiedot ovat puutteellisia, sillä se voisi johtaa harhaanjohtaviin riski- ja haavoittuvuusarviointeihin.

(23) Jotta voidaan varmistaa ulkorajojen vaikuttava valvonta EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää ei käytetä, rajatarkastukset olisi suoritettava asetuksen (EU) 2016/399 mukaisesti, sellaisena kuin sitä sovelletaan [päivänä, joka edeltää komission asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti päättämää EES:n käyttöönottopäivää]. Niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään, rajatarkastukset olisi suoritettava asetuksen (EU) 2017/2226 ja Schengenin rajasäännöstön mukaisesti. Näitä asetuksia koskevia erityisiä poikkeuksia olisi kuitenkin sovellettava todentamiseen niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään ilman biometrisiä toimintoja, jotta järjestelmä voidaan ottaa käyttöön asteittain. Tämä ei saisi vaikuttaa viisuminhaltijoiden todentamiseen sormenjälkien avulla asetuksen (EY) N:o 787/2008 mukaisesti.

(24) Jotta teknisiä ja organisatorisia järjestelyjä voidaan mukauttaa toimivasti EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana kussakin jäsenvaltiossa ja puuttua poikkeuksellisiin olosuhteisiin, jotka liittyvät EES:n keskusjärjestelmän, kansallisten järjestelmien tai viestintäinfrastruktuurin toimintahäiriöihin tai liiallisiin odotusaikoihin niiden rajoilla, jäsenvaltioilla olisi oltava mahdollisuus keskeyttää EES:n käyttö tietyillä rajanylityspaikoilla kokonaan tai osittain. Jos käyttö keskeytetään osittain, biometristen tietojen rekisteröinti EES:ään olisi keskeytettävä. Jos käyttö keskeytetään kokonaan, EES:ään ei pitäisi kirjata tietoja lainkaan. Jotta voitaisiin lieventää niitä lisäriskejä, joita liittyy EES:n käyttöönottoon biometristen tietojen kanssa, jäsenvaltioiden olisi voitava keskeyttää biometristen tietojen rekisteröinti EES:ään asteittaisen käyttöönoton päättymisen jälkeen poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka aiheuttavat niin suuria ruuhkia, että odotusajat rajoilla käyvät liian pitkiksi. Tällaisen keskeyttämisen olisi oltava mahdollista rajoitetun ajan eli 60 päivän ajan sen jälkeen, kun EES:n asteittainen käyttöönotto on päättynyt, ja sitä olisi jatkettava 60 päivällä, jos alle 80 prosenttia EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana rekisteröidyistä henkilökohtaisista tiedostoista sisältää biometrisiä tietoja.

(25) eu-LISAn olisi laadittava raportteja järjestelmän käyttöä koskevista tilastoista, jotta voidaan arvioida järjestelmän suorituskykyä ja sitä, noudattavatko jäsenvaltiot käyttöönottosuunnitelmia, yksilöidä parannuskohteita, seurata EES:n asteittaista käyttöönottoa ja tukea järjestelmän kehittämiseen ja optimointiin liittyvää päätöksentekoa.

(26) Käyttöönottosuunnitelmiin liittyvät valmistelutoimet olisi aloitettava tämän asetuksen voimaantulopäivästä. Asteittainen käyttöönotto olisi aloitettava päivänä, jonka komissio päättää EES-asetuksen 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Koska tässä

asetuksessa säädetään väliaikaisista poikkeuksista, sen soveltamisen olisi päätyttävä 180 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Poikkeussääntöjä, jotka koskevat siirtymäkauden ja siirtymätoimenpiteiden soveltamista, pääsyä EES:n tietoihin, liikenteenharjoittajien suorittamaa matkustusasiakirjoihin merkittyjen leimojen tarkistamista ja EES:n käytön keskeyttämistä, olisi kuitenkin sovellettava rajoitetun ajan sen jälkeen, kun asteittainen käyttöönotto on päättynyt.

(27) Jäsenvaltiot eivät voi riittävällä tavalla saavuttaa tämän asetuksen tavoitetta, jonka mukaan sallitaan poikkeuksia asetuksesta (EU) 2017/2226 ja asetuksesta (EU) 2016/3299 EES:n asteittaisen käyttöönoton mahdollistamiseksi, vaan se voidaan toiminnan laajuuden ja vaikutusten vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Sen vuoksi unioni voi toteuttaa toimenpiteitä Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun toissijaisuusperiaatteen mukaisesti. Mainitussa artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä asetuksessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

(28) Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyssä, Tanskan asemasta tehdyssä pöytäkirjassa N:o 22 olevien 1 ja 2 artiklan mukaisesti Tanska ei osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Tanskaa eikä sitä sovelleta Tanskaan. Koska tällä asetuksella kehitetään Schengenin säännöstöä, Tanskan olisi mainitun pöytäkirjan 4 artiklan mukaisesti päätettävä kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun neuvosto on hyväksynyt tämän asetuksen, saattaako se asetuksen osaksi kansallista lainsäädäntöään.

(29) Tällä asetuksella ei kehitetä niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joihin Irlanti osallistuu neuvoston päätöksen 2002/192/EY mukaisesti. Irlanti ei sen vuoksi osallistu tämän asetuksen hyväksymiseen, asetus ei sido Irlantia eikä sitä sovelleta Irlantiin.

(30) Islannin ja Norjan osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin neuvoston sekä Islannin tasavallan ja Norjan kuningaskunnan välisessä sopimuksessa näiden valtioiden osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat neuvoston päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan A kohdassa tarkoitettuun alaan.

(31) Sveitsin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisessä sopimuksessa Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan A kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2008/146/EY 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

(32) Liechtensteinin osalta tällä asetuksella kehitetään niitä Schengenin säännöstön määräyksiä, joita tarkoitetaan Euroopan unionin, Euroopan yhteisön, Sveitsin valaliiton ja Liechtensteinin ruhtinaskunnan välisessä pöytäkirjassa Liechtensteinin ruhtinaskunnan liittymisestä Euroopan unionin, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton väliseen sopimukseen Sveitsin valaliiton osallistumisesta Schengenin säännöstön täytäntöönpanoon, soveltamiseen ja kehittämiseen ja jotka kuuluvat päätöksen 1999/437/EY 1 artiklan A kohdassa, luettuna yhdessä neuvoston päätöksen 2011/350/EU 3 artiklan kanssa, tarkoitettuun alaan.

(33) Kyproksen osalta tämän asetuksen VIS-järjestelmään liittyvät säännökset ovat vuoden 2003 liittymisasiakirjan 3 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja Schengenin säännöstöön perustuvia tai muuten siihen liittyviä säännöksiä. EES:n toiminta edellyttää passiivisen

pääsyn myöntämistä VIS-järjestelmään. Koska EES:ää saavat käyttää vain ne jäsenvaltiot, jotka täyttävät VIS-järjestelmään liittyvät edellytykset silloin kun EES otetaan käyttöön, Kypros ei käytä EES:ää sen käyttöönoton alusta alkaen. Kypros liitetään EES:ään heti kun asetuksessa (EU) 2017/2226 tarkoitetun menettelyn edellytykset täyttyvät.

(34) Euroopan tietosuojavaltuutettua on kuultu asetuksen (EU) 2018/1725 42 artiklan 1 kohdan mukaisesti, ja hän on antanut lausuntonsa [xx].

(35) Tässä asetuksessa vahvistetaan tiukat säännöt, jotka koskevat pääsyä EES:ään, sekä tällaista pääsyä koskevat tarvittavat suojatoimet. Ehdotuksessa säädetään myös yksilön oikeudesta tutustua tietoihinsa sekä oikaista, täydentää, poistaa ja muuttaa niitä ja erityisesti oikeudesta käyttää oikeussuojakeinoja samoin kuin tietojenkäsittelytoiminnan valvonnasta, jota riippumattomat julkiset viranomaiset toteuttavat. Tässä asetuksessa kunnioitetaan näin ollen perusoikeuksia ja Euroopan unionin perusoikeuskirjassa tunnustettuja periaatteita ja otetaan huomioon erityisesti oikeus ihmisarvoon, orjuuden ja pakkotyön kielto, oikeus vapauteen ja turvallisuuteen, yksityis- ja perhe-elämän kunnioittaminen, henkilötietojen suoja, syrjintäkielto, lapsen oikeudet, ikääntyneiden henkilöiden oikeudet, vammaisten sopeutuminen yhteiskuntaan ja oikeus tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen.

(36) Tämä asetus ei vaikuta velvoitteisiin, jotka perustuvat pakolaisten oikeusasemaa koskevaan 28 päivänä heinäkuuta 1951 tehtyyn Geneven yleissopimukseen, sellaisena kuin se on täydennettynä 31 päivänä tammikuuta 1967 tehdyllä New Yorkin pöytäkirjalla,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN ASETUKSEN:

1 artikla
Kohde

Tässä asetuksessa vahvistetaan säännöt rajanylitystietojärjestelmän (EES) asteittaista käyttöönottoa varten niiden jäsenvaltioiden rajoilla, joissa EES:ää käytetään asetuksen (EU) 2017/2226 4 artiklan mukaisesti, sekä väliaikaiset poikkeukset asetuksista (EU) 2017/2226 ja (EU) 2016/399.

2 artikla
Määritelmät

Tässä asetuksessa sovelletaan asetuksen (EU) 2017/2226 3 artiklan 1 kohdassa olevia määritelmiä. Lisäksi tässä asetuksessa tarkoitetaan:

a) ’EES:n asteittaisella käyttöönotolla’ 180 kalenteripäivän jaksoa alkaen päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

b) ’kansallisilla viranomaisilla’ asetuksen (EU) 2017/2226 9 artiklassa tarkoitettuja viranomaisia;

c) ’arvioidulla rajanylitysten lukumäärällä’ kunkin jäsenvaltion arviota asetuksen (EU) 2017/2226 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen kolmansien maiden kansalaisten rajanylitysten lukumäärästä kyseisessä jäsenvaltiossa, perusteena kyseiseen jäsenvaltioon lyhytaikaista oleskelua varten matkustavien kolmansien maiden kansalaisten rajanylitysten vuosittainen keskiarvo kolmelta

edeltävältä vuodelta tämän asetuksen 8 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetusta soveltamispäivästä alkaen.

3 artikla
Käyttöönottosuunnitelmat

1. Vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen laaja-alaisten tietojärjestelmien operatiivisesta hallinnoinnista vastaava Euroopan unionin virasto (eu-LISA) toimittaa komissiolle, jäsenvaltioille ja Europolille viimeistään [30 kalenteripäivän kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] EES:n asteittaista käyttöönottoa koskevan korkean tason käyttöönottosuunnitelman, jossa otetaan huomioon 4 artiklassa säädetyt vaiheet. Käyttöönottosuunnitelmassa on annettava jäsenvaltioille ja Europolille ohjeita EES:n käytöstä, mukaan lukien EES:n keskusjärjestelmän kapasiteettirajoitukset.
2. Jäsenvaltioiden on komissiota ja eu-LISAa kuullen laadittava viimeistään [60 kalenteripäivän kuluttua tämän asetuksen voimaantulosta] EES:n asteittaista käyttöönottoa koskeva kansallinen käyttöönottosuunnitelma, jossa otetaan huomioon tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettu korkean tason käyttöönottosuunnitelma ja 4 artiklassa säädetyt vaiheet.
3. Kansallisissa käyttöönottosuunnitelmissa on esitettävä kunkin 4 artiklassa säädetyn vaiheen osalta tiedot kyseisessä artiklassa säädetyistä kynnysarvoista ja vaatimuksista.
4. Jäsenvaltioiden on 30 kalenteripäivän kuluttua EES:n asteittaisesta käyttöönotosta toimitettava komissiolle ja eu-LISAlle kuukausittain raportit kansallisten käyttöönottosuunnitelmiensa täytäntöönpanosta, mukaan lukien tarvittaessa korjaavat toimenpiteet 4 artiklassa säädettyjen velvoitteiden noudattamiseksi.
5. eu-LISA toimittaa komissiolle sen pyynnöstä kansallisten käyttöönottosuunnitelmien seurannassa tarvittavat tilastot asetuksen (EU) 2017/2226 63 artiklan 6 kohdan mukaisesti.

4 artikla
Asteittainen käyttöönotto

1. Poiketen siitä, mitä asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 6 kohdassa säädetään, jäsenvaltioiden on EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana käytettävä EES:ää tämän artiklan mukaisesti.
2. Kunkin jäsenvaltion on EES:n asteittaisen käyttöönoton alusta alkaen käytettävä EES:ää maahantulon ja maastalähdön yhteydessä yhdellä tai useammalla rajanylityspaikalla, jotka mahdollisuuksien mukaan ja soveltuvin osin sijaitsevat ilma-, maa- ja merirajoilla, asetuksen (EU) 2017/2226 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen kolmansien maiden kansalaisten tietojen kirjaamista ja tallentamista varten. Jäsenvaltioiden on rekisteröitävä EES:ään vähintään 10 prosenttia arvioidusta rajanylitysten lukumäärästä kyseisessä jäsenvaltiossa.

   Jäsenvaltiot voivat EES:n asteittaisen käyttöönoton ensimmäisten 60 kalenteripäivän aikana käyttää EES:ää ilman biometrisiä toimintoja, ja kansalliset viranomaiset voivat luoda tai päivittää henkilökohtaisia tiedostoja ilman biometrisiä tietoja.
3. Jäsenvaltioiden on käytettävä EES:n biometrisiä toimintoja vähintään puolessa rajanylityspaikoistaan viimeistään 90 kalenteripäivän kuluttua asteittaisen

käyttöönoton aloittamisesta. Jäsenvaltioiden on rekisteröitävä EES:ään vähintään 50 prosenttia arvioidusta rajanylitysten lukumäärästä kyseisessä jäsenvaltiossa. Asetuksen (EU) 2017/2226 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen, EES:ään rekisteröityjen kolmansien maiden kansalaisten henkilökohtaisissa tiedostoissa on oltava biometriset tiedot.

4. Jäsenvaltioiden on käytettävä EES:n biometrisiä toimintoja kaikilla rajanylityspaikoillaan viimeistään 150 kalenteripäivän kuluttua EES:n asteittaisesta käyttöönotosta ja rekisteröitävä EES:ään edelleen vähintään 50 prosenttia arvioidusta rajanylitysten lukumäärästä kyseisessä jäsenvaltiossa.

5. Jäsenvaltioiden on käytettävä EES:n biometrisiä toimintoja kaikilla rajanylityspaikoillaan viimeistään 170 kalenteripäivän kuluttua EES:n asteittaisesta käyttöönotosta ja rekisteröitävä EES:ään kaikki asetuksen (EU) 2017/2226 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetut kolmansien maiden kansalaiset.

6. Maahantulon epäämiset, joista päätetään sellaisella rajanylityspaikalla, jossa käytetään EES:ää, on kirjattava EES:ään asetuksen (EU) 2017/2226 18 artiklan mukaisesti. Jos EES:ää käytetään biometristen toimintojen kanssa, pääsyn epäämiset kirjataan biometristen tietojen kanssa. Jos EES:ää käytetään ilman biometrisiä toimintoja, pääsyn epäämiset kirjataan ilman biometrisiä tietoja.

7. Europol käyttää EES:ää asetuksen (EU) 2017/2226 mukaisesti EES:n asteittaisen käyttöönoton alusta alkaen.

5 artikla
Muut poikkeukset asetuksista (EU) 2017/2226 ja (EU) 2016/399

1. EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana sovelletaan 4 artiklan sääntöjen lisäksi tässä artiklassa vahvistettuja sääntöjä.

2. Rajaviranomaisten on leimattava asetuksen (EU) 2017/2226 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitettujen kolmansien maiden kansalaisten matkustusasiakirjat järjestelmällisesti maahantulon ja maastalähdön yhteydessä.

   Asetuksen (EU) 2016/399 42 a artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ja 42 a artiklan 2, 5 ja 6 kohdassa tarkoitettuja leimaamista koskevia velvoitteita sovelletaan soveltuvin osin EES:ää käyttävissä jäsenvaltioissa.

3. Kansallisten viranomaisten, joilla on asetuksen (EU) 2017/2226 23–35 artiklassa säädettyjä käyttötarkoituksia koskeva toimivalta, on EES:n tietojen tallentamista, muuttamista, poistamista ja katsomista varten pidettävä leimoja ensisijaisina EES:ään rekisteröityihin tietoihin nähden myös silloin kun tiedot ovat keskenään ristiriidassa tai kun on kyse mainitun asetuksen 16 artiklan 4 kohdassa tarkoitetuista tapauksista. Jos leima puuttuu, EES:ään tallennetut tiedot ovat etusijalla.

4. Jos jäsenvaltioiden alueella olevalla kolmannen maan kansalaisella ei ole matkustusasiakirjaan merkittyä leimaa eikä EES:ään luotua henkilökohtaista tiedostoa, kansalliset viranomaiset voivat olettaa, että hän ei täytä tai ei enää täytä maahantulon tai jäsenvaltioissa oleskelun edellytyksiä.

   Tätä olettamaa ei sovelleta kolmansien maiden kansalaisiin, jotka voivat esittää millä tahansa tavalla uskottavan näytön siitä, että heillä on unionin oikeuden mukainen oikeus vapaaseen liikkuvuuteen tai oikeus oleskella vastaanottavassa jäsenvaltiossa EU:n ja Yhdistyneen kuningaskunnan erosopimuksen nojalla tai että heillä on oleskelulupa tai pitkäaikainen viisumi.

Tämä olettama voidaan kumota, jos kolmannen maan kansalainen esittää millä tahansa tavalla uskottavan näytön siitä, että hän on noudattanut lyhytaikaisen oleskelun kestoa koskevia edellytyksiä.

Jos olettama kumotaan, kansallisten viranomaisten on suoritettava yksi tai useampi seuraavista tehtävistä niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään, tämän asetuksen sallimissa rajoissa:

a) tarvittaessa luotava EES:ään kyseiselle kolmannen maan kansalaiselle henkilökohtainen tiedosto;

b) päivitettävä viimeisin maahantulo-/maastalähtötietue lisäämällä siihen puuttuvat tiedot;

c) poistettava olemassa oleva tiedosto, jos asetuksen (EU) 2017/2226 35 artiklassa säädetään tällaisesta poistamisesta.

5. Rajaviranomaisten on hyödynnettävä asetuksen (EU) 2017/2226 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua EES:n ja VIS:n yhteentoimivuutta ainoastaan niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään. Rajaviranomaisten on edelleen käytettävä VIS:ää suoraan

a) niillä rajanylityspaikoilla, joilla ei käytetä EES:ää;

b) silloin kun EES:n käyttö on keskeytetty tämän asetuksen 7 artiklan mukaisesti.

6. Kansallisten viranomaisten ja Europolin on jätettävä huomiotta seuraavat seikat:

a) automaattisen laskentajärjestelmän tulokset, jotka antavat tietoa asetuksen (EU) 2017/2226 11 artiklassa tarkoitetusta sallitun oleskelun enimmäiskestosta;

b) automaattisesti luotu luettelo sallitun oleskeluajan ylittäneistä henkilöistä ja oleskeluajan ylittämisen seurauksista, sellaisina kuin niistä säädetään mainitun asetuksen 6 artiklan 1 kohdan c ja h alakohdassa, 12 artiklan 3 kohdassa, 16 artiklan 4 kohdassa, 34 artiklan 3 kohdassa, 50 artiklan 1 kohdan i ja k alakohdassa ja 63 artiklan 1 kohdan e alakohdassa.

7. Jäsenvaltioiden tämän asetuksen mukaisesti suorittamia käsittelytoimia ei pidetä laittomina tai asetuksen (EU) 2017/2226 vastaisina sovellettaessa mainitun asetuksen 45 ja 48 artiklaa.

8. Asetuksen (EU) 2017/2226 23 artiklan mukainen kolmansien maiden kansalaisten henkilöllisyyden todentaminen ja ennakkorekisteröinti on suoritettava mainitun asetuksen 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuille kolmansien maiden kansalaisille niillä rajanylityspaikoilla, joilla käytetään EES:n biometrisiä toimintoja, myös itsepalvelujärjestelmien avulla, jos sellaisia on saatavilla.

9. Jäsenvaltioiden on liitettävä vakiomalliin, jolla kolmansien maiden kansalaisille annetaan heidän henkilökohtaisen tiedostonsa luomisen yhteydessä tietoa heidän henkilötietojensa käsittelystä EES:ssä, asetuksen (EU) 2017/2226 50 artiklan 5 kohdassa tarkoitettujen tietojen lisäksi seuraavat tiedot:

”Rajanylitystietojärjestelmä otetaan käyttöön asteittain. Tämän käyttöönottojakson aikana [alkaen ...] rajanylitystietojärjestelmään ei välttämättä kerätä kaikilla jäsenvaltioiden ulkorajoilla henkilötietojasi, ei myöskään biometrisiä tietoja. Silloin kun näiden tietojen kerääminen on pakollista, mutta et halua antaa niitä, sinulta evätään maahanpääsy. Asteittaisen käyttöönoton aikana tietojasi ei automaattisesti lisätä sallitun oleskeluajan ylittäneiden henkilöiden luetteloon. Asteittaisen

käyttöönoton aikana ei myöskään ole mahdollista tarkistaa verkkosivuston eikä rajanylityspaikoilla käytettävissä olevien laitteiden avulla, kuinka pitkään sinulla on vielä oikeus oleskella maassa.

Sen jälkeen kun EES:n asteittainen käyttöönotto on saatu päätökseen, henkilötietojasi käsitellään tämän lomakkeen mukana olevassa asiakirjassa annettujen tietojen mukaisesti.”

10. Komissio mukauttaa asetuksen (EU) 2017/2226 50 artiklan 3 kohdassa tarkoitetulla EES:n verkkosivustolla olevia tietoja niin, että niissä otetaan huomioon järjestelmän asteittainen käyttöönotto.

11. Asetuksen (EU) 2017/2226 51 artiklassa tarkoitetussa EES:n käyttöönottoon liittyvässä tiedotuskampanjassa on otettava huomioon rajanylityspaikoilla vallitsevat erityisolosuhteet ja varmistettava, että asiaankuuluvat tiedot välitetään niille, joita asia koskee, ottaen huomioon tämän asetuksen 4 artiklassa säädetyt vaiheet. Komissio tukee jäsenvaltioita tiedotuskampanjan mukautetun aineiston valmistelussa.

12. Keskeytetään asetuksen (EU) 2017/2226 12 artiklan 1 ja 2 kohdan, 13 artiklan 1 ja 2 kohdan, 20 artiklan ja 21 artiklan soveltaminen.

13. Poiketen siitä, mitä asetuksen (EU) 2017/2226 22 artiklassa ja asetuksen (EU) 2016/399 12 a artiklassa säädetään, kyseisissä artikloissa säädettyä siirtymäkautta ja siirtymätoimenpiteitä sovelletaan ensimmäisestä päivästä sen jälkeen, kun EES:n asteittainen käyttöönotto on päättynyt.

14. Niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää ei käytetä, rajatarkastukset on suoritettava asetuksen (EU) 2016/399 mukaisesti, sellaisena kuin sitä sovelletaan päivänä, joka edeltää EES:n käyttöönottopäivää, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään, rajatarkastukset on suoritettava asetusten (EU) 2017/2226 ja (EU) 2016/399 mukaisesti.

Poiketen siitä, mitä toisessa alakohdassa säädetään, niillä rajanylityspaikoilla, joilla EES:ää käytetään ilman biometrisiä toimintoja, ei sovelleta asetuksen (EU) 2016/399 6 artiklan 1 kohdan f alakohdan i alakohtaa eikä 6 artiklan 1 kohdan f alakohdan ii alakohdassa ja 8 artiklan 3 kohdan a ja g alakohdassa tarkoitettuja säännöksiä, jotka koskevat kolmansien maiden kansalaisten todentamista biometristen tietojen perusteella yksinomaan EES:n soveltamista varten.

Tätä asetusta sovellettaessa keskeytetään asetuksen (EU) 2016/399 9 artiklan 3 kohdan ja 12 artiklan soveltaminen.

6 artikla
Pääsy EES:n tietoihin

1. Käyttäessään EES:ään kirjattuja maahantulo- ja maastalähtötietueita EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana tehtäviensä suorittamista varten

   a) kansallisten viranomaisten ja Europolin on otettava huomioon, että tiedot voivat olla puutteellisia, koska EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana EES:ää käytetään eri jäsenvaltioissa vaihtelevassa laajuudessa;

b) kansallisten viranomaisten on otettava huomioon, että tiedot voivat olla puutteellisia, kun ne toimittavat tietoja asetuksen (EU) 2017/2226 41 ja 42 artiklan mukaisesti;

c) ETIAS-keskusyksikön on asetuksen (EU) 2017/2226 25 a artiklan 2 kohdan mukaisia tarkistuksia suorittaessaan otettava huomioon, että EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana rekisteröidyt maahantulo- ja maastalähtötietueet voivat sisältää epätäydellisiä tietokokonaisuuksia.

2. Toimivaltaisten viranomaisten, komission ja asiaankuuluvien unionin virastojen on otettava huomioon, että EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana rekisteröidyt tiedot voivat olla puutteellisia, kun ne käyttävät tietoja asetuksen (EU) 2017/2226 63 artiklassa tarkoitettua raportointia ja tilastointia varten.

3. Poiketen siitä, mitä asetuksen (EU) 2017/2226 13 artiklan 3 kohdassa säädetään, liikenteenharjoittajat voivat aloittaa kyseisessä artiklassa tarkoitetun verkkopalvelun käytön 90 kalenteripäivän kuluttua EES:n asteittaisen käyttöönoton alkamisesta. Liikenteenharjoittajien on EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana tarkistettava matkustusasiakirjoihin merkityt leimat täyttääkseen Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 26 artiklan 1 kohdan ja neuvoston direktiivin 2001/51/EY mukaiset velvollisuutensa.

Liikenteenharjoittajien on EES:n asteittaisen käyttöönoton päättymisen jälkeen jatkettava 180 kalenteripäivän ajan asetuksen (EU) 2017/2226 13 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun verkkopalvelun käytön lisäksi matkustusasiakirjoihin merkittyjen leimojen tarkastamista täyttääkseen Schengenin sopimuksen soveltamisesta tehdyn yleissopimuksen 26 artiklan 1 kohdan ja neuvoston direktiivin 2001/51/EY mukaiset velvollisuutensa.

4. Kun jäsenvaltiot noudattavat asetuksen (EU) 2017/2226 35 ja 52 artiklassa tarkoitettuja velvollisuuksia, jotka liittyvät EES:ään tallennettujen henkilötietojen täydentämiseen, niiden on täydennettävä asiaankuuluvia tietoja vain siinä määrin kuin se on mahdollista EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana kerättyjen tietokokonaisuuksien rajallisen saatavuuden vuoksi. Asetuksen (EU) 2017/2226 52 artiklan 4 kohdassa tarkoitetussa hallinnollisessa päätöksessä on tarvittaessa viitattava tämän asetuksen 4 artiklassa vahvistettuihin edellytyksiin, joissa sallitaan epätäydellisten tiedostojen rekisteröinti.

5. Poiketen siitä, mitä asetuksen (EU) 2017/2226 63 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, Euroopan raja- ja merivartioviraston asianmukaisesti valtuutettu henkilöstö ei saa käyttää EES:ään rekisteröityjä tietoja riskianalyysien ja haavoittuvuusarviointien tekemiseen EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana.

7 artikla
EES:n käytön keskeyttäminen

1. Jäsenvaltiot voivat EES:n asteittaisen käyttöönoton aikana keskeyttää EES:n käytön kokonaan tai osittain tietyillä rajanylityspaikoilla poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka liittyvät EES:n keskusjärjestelmän, kansallisten järjestelmien tai viestintäinfrastruktuurin toimintahäiriöihin tai tapahtumiin, jotka johtavat niin intensiiviseen liikenteeseen, että odotusaika rajanylityspaikalla käy liian pitkäksi.

Jos toiminta keskeytetään osittain, on kerättävä asetuksen (EU) 2017/2226 16–20 artiklassa tarkoitetut tiedot, biometrisiä tietoja lukuun ottamatta.

Jos toiminta keskeytetään kokonaan, jäsenvaltioiden on keskeytettävä EES:n käyttö kokonaan, eivätkä ne saa kerätä mainitun asetuksen 16–20 artiklassa tarkoitettuja tietoja.

Kummassakin tapauksessa jäsenvaltioiden on viipymättä ja viimeistään kuuden tunnin kuluttua keskeytyksen alkamisesta ilmoitettava komissiolle ja eu-LISAlle keskeyttämisen (osittain tai kokonaan) syy ja sen odotettu kesto sekä varmistettava, että tällaisesta keskeyttämisestä ilmoitetaan asianmukaisesti rajanylityspaikkojen infrastruktuurin ylläpitäjille ja liikenteenharjoittajille. Kun keskeyttämiseen johtaneet poikkeukselliset olosuhteet lakkaavat, jäsenvaltioiden on ilmoitettava siitä viipymättä komissiolle ja eu-LISAlle.

2. Jäsenvaltiot voivat 60 kalenteripäivän aikana EES:n asteittaisen käyttöönoton päättymisen jälkeen keskeyttää EES:n käytön osittain 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitetulla tavalla tietyllä rajanylityspaikalla enintään kuudeksi tunniksi ja ainoastaan poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka johtavat niin intensiiviseen liikenteeseen, että odotusaika rajanylityspaikalla käy liian pitkäksi. Jäsenvaltiot vapautetaan niille asetuksen (EU) 2017/2226 21 artiklan 1 kohdassa säädetystä velvoitteesta biometristen tietojen osalta. Tällaisissa tapauksissa jäsenvaltioiden on viipymättä ja viimeistään kuuden tunnin kuluttua keskeytyksen alkamisesta ilmoitettava keskeyttämisen syy ja sen arvioitu kesto komissiolle ja eu-LISAlle.

3. Tämän artiklan 2 kohdassa säädettyä määräaikaa pidennetään automaattisesti 60 kalenteripäivällä, jos alle 80 prosenttia EES:ään sen asteittaisen käyttöönoton aikana rekisteröidyistä henkilökohtaisista tiedostoista sisältää biometrisiä tietoja.

4. eu-LISA toimittaa komissiolle viimeistään kymmenen kalenteripäivän kuluttua EES:n asteittaisen käyttöönoton päättymisestä tilastot, joiden perusteella komissio voi tarkistaa, onko tämä prosenttiosuus saavutettu. Komissio ilmoittaa jäsenvaltioille tarkistuksensa tulokset viimeistään 30 kalenteripäivän kuluttua EES:n asteittaisen käyttöönoton päättymisestä.

8 artikla
Voimaantulo ja soveltaminen

1. Tämä asetus tulee voimaan neljäntenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

Sitä sovelletaan päivästä, jona EES otetaan käyttöön ja jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Tämän asetuksen 3 artiklaa sovelletaan kuitenkin tämän asetuksen voimaantulopäivästä alkaen.

2. Tämän asetuksen soveltaminen lakkaa 180 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jona EES otetaan käyttöön ja jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Tästä poiketen:

a) 5 artiklan 13 kohdan soveltaminen lakkaa viiden vuoden ja 180 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

b) 6 artiklan 1, 2, 4 ja 5 kohdan soveltaminen lakkaa viiden vuoden ja 180 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

c) 6 artiklan 3 kohdan toisen alakohdan soveltaminen lakkaa 360 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

d) 7 artiklan 2 ja 3 kohdan soveltaminen lakkaa 300 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti;

e) 7 artiklan 4 kohdan soveltaminen lakkaa 210 kalenteripäivän kuluttua päivästä, jonka komissio päättää asetuksen (EU) 2017/2226 66 artiklan 1 kohdan mukaisesti.

Tämä asetus on kaikilta osiltaan velvoittava, ja sitä sovelletaan sellaisenaan kaikissa jäsenvaltioissa.

Tehty Brysselissä

Euroopan parlamentin puolesta	*Neuvoston puolesta*
Puhemies	*Puheenjohtaja*